

Český trh v roce 2008: Distributoři a dodavatelé PC

Velkoobchodní trh s výpočetní technikou u nás loni rostl cca o 5 %, trh PC vyjádřený v kusech zhruba o 15 %. Pokračuje rapidní nárůst prodeje notebooků a loni již také netbooků. Poměr sil se nijak výrazně nezměnil. Letošní rok téměř určitě bude tvrdý.

Z čísel je patrné, že se na distribučním trhu v roce 2008 nedělo nic mimořádného. Již po několik let určují jeho podobu stejné trendy. Patří k nim koncentrace a konsolidace velkoobchodního trhu, jeho soustředění do rukou nejsilnějších hráčů; dále velmi solidní poptávka podniků

i domácností (přestože máme dnes všichni plnou hlavu krize, nezapomeňme, že poprvé to slovo zaznělo až ke konci loňského roku; ten jako celek byl z hlediska IT v ČR vcelku úspěšný). Třetím hlavním faktorem je vyostřená konkurence na straně dodavatelů, cenové války a postupující komoditizace.

Počítače, periferní zařízení a spotřební elektronika jsou stále levnější, což znamená i větší tlak na marže velko- a maloobchodu – i když často ne takový, o jakém se snaží prodejci přesvědčit své zákazníky. Produkty z oblasti IT a digitální spotřební elektroniky představují stále ještě slušný byznys, jinak by u nás nemohla existovat desítky větších distributorů a (jak se to odhaduje, přesně nikdo neví) několik tisíc koncových prodejců.

Největším distributorem na domácí scéně je již léta eD' system Czech s obratem kolem 12 miliard

korun. Firma postupně pohltila několik konkurentů, největší akvizicí bylo převzetí BGS Levi, které probíhalo od roku 2005 a teprve loni bylo z praktického hlediska dokončeno. Po tak velké fúzi bývá problém vyladit firmu do plné výkonnosti, správně se rozhodnout, co se ponechá, a co se ukončí. Ani eD' system, jehož manažeři v minulosti již několikrát prokázali chladnou výkonnost a pevnou ruku v obtížných situacích nemohl takovým obdobím projít snadno. Loňský rok však již pro firmu znamenal stabilizovaný růst na vysoké hodnotě 18 %, což je při této absolutní velikosti velice dobrý výkon.

Tři další velké firmy (v pořadí AT Computers, Tech Data Distribution a SWS) tvoří spolu s eD' system špičku trhu. Pohybují se v rozpětí 2 až 8 mld. Kč ročního obratu, což by v ČR mělo stačit relativně pohodlně k ziskovosti a stabilizované pozici. Každá z nich

Cover story A

O co stručně jde:

Český distribuční trh zaznamenal v roce 2008 jen mírný růst, který lze z nevyhnutelně neúplných dat odhadnout zhruba na 5 %. Trh osobních počítačů vyjádřený v kusech vzrostl zhruba o 15 %, z toho dvě třetiny tvoří notebooky. Prodej samotných desktopů meziročně mírně poklesl pod úroveň roku 2007. Vedoucí značkou na trhu PC je HP, následuje Acer a Asus. Jasně dominantním distributorem je eD' system Czech.

Co z toho plyne:

Růst trhu se v roce 2008 viditelně snížil. Vinu za to nelze přičítat jen hospodářské krizi, ta ovlivnila jen závěr roku – i když toto období je tradičně nejvýnosnější a zásah do něj tedy nejcitlivější. Český trh IT začíná trpět nedostatkem prostoru pro další extenzivní růst, což nastalo očividně v nevhodnou dobu.

Společnost	Obrat (v milionech korun)
eD' system Czech ²⁾	11.961
AT Computers ¹⁾	8.000
Tech Data Distribution ¹⁾	6.059
SWS	5.378
ABC Data	2.607
DNS	2.050
100Mega Distribution	1.800
Alef Nula ³⁾	1.800
Agora ⁴⁾	1.560
Avnet	1.528
T. S. Bohemia	1.453
Asbis CZ	1.315
Lama Plus	1.280
Servodata ⁵⁾	1.262
Soft-Tronik	1.127
Abacus Electric	945

Tab. 1: Český distribuční trh v roce 2008.

Zdroj: údaje distributorů.

¹⁾ konsolidovaný obrat za ČR a SR

²⁾ od 1. 1. 2008 je součástí převzatá BGS Levi Czech

³⁾ konsolidovaný obrat společností Alef Nula CZ, Alef Nula SK, Alef Distribution CZ

⁴⁾ konsolidovaný obrat za Agora Plus a Agora DMT

⁵⁾ konsolidovaný obrat za Servodata a Abacus Distribution

Dodavatel	2007		2008		Meziroční změna
	Počet kusů	Tržní podíl	Počet kusů	Tržní podíl	
Hewlett-Packard	178.008	18,4 %	234.460	20,8 %	31,7 %
Acer	179.588	18,6 %	209.084	18,5 %	16,4 %
Asus	118.416	12,2 %	154.566	13,7 %	30,5 %
Dell	86.600	9,0 %	119.035	10,6 %	37,5 %
Fujitsu Siemens	80.270	8,3 %	75.879	6,7 %	-5,5 %
Toshiba	19.240	2,0 %	49.941	4,4 %	159,6 %
Lenovo	38.076	3,9 %	45.451	4,0 %	19,4 %
LYNX	49.398	5,1 %	30.773	2,7 %	-37,7 %
Barbone	24.898	2,6 %	18.920	1,7 %	-24,0 %
Prestigio	12.956	1,3 %	16.211	1,4 %	25,1 %
Ostatní	179.545	18,6 %	173.277	15,4 %	-3,5 %
Celkem	966.995	100,0 %	1.127.597	100,0 %	16,6 %
Acer/Gateway/P. Bell	190.075	19,7 %	209.084	18,5 %	10,0 %

Tab. 2: Největší dodavatelé PC v ČR v roce 2008.

Zdroj: IDC EMEA PC Tracker – Q4 2008 Final Results.

Dodavatel	2007		2008		Meziroční změna
	Počet kusů	Tržní podíl	Počet kusů	Tržní podíl	
Acer	158.622	29,3 %	193.458	26,9 %	22,0 %
Asus	118.416	21,9 %	154.566	21,5 %	30,5 %
Hewlett-Packard	96.324	17,8 %	150.052	20,9 %	55,8 %
Dell	29.860	5,5 %	52.730	7,3 %	76,6 %
Fujitsu Siemens	53.765	9,9 %	52.569	7,3 %	-2,2 %
Toshiba	19.240	3,6 %	49.941	7,0 %	159,6 %
Lenovo	26.765	4,9 %	30.001	4,2 %	12,1 %
Sony	9.500	1,8 %	13.158	1,8 %	38,5 %
Apple	5.147	1,0 %	5.085	0,7 %	-1,2 %
Umax	3.808	0,7 %	3.748	0,5 %	-1,6 %
Ostatní	20.280	3,7 %	12.873	1,8 %	-36,5 %
Celkem	541.727	100,0 %	718.181	100,0 %	32,6 %
Acer/Gateway/P. Bell	164.995	30,5 %	193.458	26,9 %	17,3 %

Tab. 4: Největší dodavatelé přenosných PC v ČR v roce 2008.

Zdroj: IDC EMEA PC Tracker – Q4 2008 Final Results.

má jinou vlastnickou strukturu. Tech Data je pobočkou stejnojmenné americké korporace, SWS má tuzemské akcionáře a AT Computers patří od roku 2007 polskému distributorovi AB. Společným problémem AT Computers a SWS (a stejně tak několika dalších menších společností) je to, že v České republice už budou těžko hledat další zdroje svého růstu. Trh má omezenou velikost a silnější distribuci už nepotřebuje. Konkurenční boj se tak vede na dvou hřištích: jednak o levnější peníze, výhodnější

financování; jednak o další distribuční smlouvy. Ty však už také v podstatě není kde brát. Všichni větší dodavatelé pokládají dnes svůj český prodejní kanál za uspokojivý – a pokud ne, stejně by to řešili spíše výměnou partnera „kus za kus“ než přibráním dalšího. Situace mezi distributory je tak patová: nikdo z velkých nemůže ani vyhrát, ani padnout. Ledaže přijde vichřice – třeba v podobě skutečně závažné hospodářské krize – a smete figurky ze stolu.

Menší distribuční firmy fungují buď díky specializaci na užší, ale

Dodavatel	2007		2008		Meziroční změna
	Počet kusů	Tržní podíl	Počet kusů	Tržní podíl	
Hewlett-Packard	71.023	17,9 %	73.909	19,5 %	4,1 %
Dell	51 850	13,0 %	60.828	16,0 %	17,3 %
LYNX	49 103	12,3 %	30.773	8,1 %	-37,3 %
Fujitsu Siemens	24 377	6,1 %	20.096	5,3 %	-17,6 %
Prestigio	10 556	2,7 %	16.211	4,3 %	53,6 %
Lenovo	11 311	2,8 %	15.389	4,1 %	36,1 %
Barbone	21 124	5,3 %	15.368	4,1 %	-27,2 %
Acer	20 685	5,2 %	15.018	4,0 %	-27,4 %
Autocont	15 249	3,8 %	13.904	3,7 %	-8,8 %
HAL3000	11 770	3,0 %	13.827	3,6 %	17,5 %
Ostatní	110 833	27,9 %	103.858	27,4 %	-6,3 %
Celkem	397 881	100,0 %	379.181	100,0 %	-4,7 %
Acer/Gateway/P. Bell	24 799	6,2 %	15.018	4,0 %	-39,4 %

Tab. 3: Největší dodavatelé stolních PC v ČR v roce 2008.

Zdroj: IDC EMEA PC Tracker – Q4 2008 Final Results.

Dodavatel	2007		2008		Meziroční změna
	Počet kusů	Tržní podíl	Počet kusů	Tržní podíl	
Hewlett-Packard	10.661	38,9 %	10.499	34,7 %	-1,5 %
IBM	5.638	20,6 %	6.759	22,4 %	19,9 %
Dell	4.890	17,9 %	5.477	18,1 %	12,0 %
Fujitsu Siemens	2.128	7,8 %	3.214	10,6 %	51,0 %
Abacus	1.453	5,3 %	1.499	5,0 %	3,2 %
Sun Microsystems	933	3,4 %	1.020	3,4 %	9,3 %
Acer	281	1,0 %	608	2,0 %	116,4 %
HAL3000	220	0,8 %	305	1,0 %	38,6 %
Autocont	283	1,0 %	284	0,9 %	0,4 %
Groupe Bull	82	0,3 %	62	0,2 %	-24,4 %
Ostatní	818	3,0 %	508	1,7 %	-37,9 %
Celkem	27.387	100,0 %	30.235	100,0 %	10,4 %
Acer/Gateway/P. Bell	281	1,0 %	608	2,0 %	116,4 %

Tab. 5: Největší dodavatelé serverů x86 v ČR v roce 2008.

Zdroj: IDC EMEA PC Tracker – Q4 2008 Final Results.

výnosnější oblast (tzv. VAD, distribuce s přidanou hodnotou), anebo proto, že jsou součástí nadnárodních celků. Ani na tomto poli se v roce 2008 nic výrazného nezměnilo. Český distribuční trh je po velkých akvizicích a fúzích posledních let ustálený. Má-li se na něm něco stát, muselo by jít jediné o výrazný impuls zvenčí.

Na trhu osobních počítačů pokračoval dále posun jeho těžiště od stolních PC k notebookům. Již v roce 2007 se – poprvé – prodalo v ČR více notebooků než desktopů. V roce 2007 se trh také poprvé přehoupnul přes jeden milion kusů. A ve stejném roce padl také třetí významný mezník: na trhu se objevil dostatek počítačů s cenou pod 10.000 Kč.

Rok 2008 k tomu dodal jedinou, ale důležitou věc. Tou je netbook – velmi malý a levný notebook. Prvním komerčně úspěšným netbookem byl Asus Eee, v době svého uvedení malý obchodní i technický zázrak, notebook za pět tisíc korun. Dnes má většina velkých výrobců PC netbooky ve své nabídce. Lépe se prosazují ty opravdu levné. U těchto superpřenosných počítačů preferují uživatelé cenu před obsáhlejší funkcí. Čím je počítač „očesanější“, tím lépe.

V roce 2008 trh PC narostl (různé zdroje se navzájem mírně liší o cca 15 % (v počtu prodaných kusů). Desktopy přitom o 5 % poklesly, zato

notebooky narostly o více než 30 %, takže mezi nově prodanými počítači již zhruba dvě třetiny představují notebooky a jen třetinu desktopy.

Vedoucí trojka na trhu PC se nezměnila: HP, Acer, Asus. První dva si však prohodili místa a jedničkou na českém trhu je nyní Hewlett-Packard, hlavně díky masivnímu nárůstu prodeje notebooků – o polovinu více než v předchozím roce. HP je také jedničkou v desktopech, zatímco trh samotných notebooků vede Acer.

Mezi domácími producenty PC zbyly tři významnější značky: Lynx (eD' system Czech), Barbone (TS Bohemia) a Prestigio (Asbis CZ). Přitom opravdu významnou pozici má jen značka Lynx. Značka je dobře zavedená už z dob Levi International a později BGS Levi, zaměřená z větší části na domácí použití, a zejména jako platforma pro počítačové hry. Odpovídá tomu její image i způsob prodeje – převážně sestavy na zakázku, na straně uživatele se očekávají technické znalosti a speciálním přáním se dodavatel snaží vždy vyhovět. Lynx se zkrátka střelil do důležitého místa na trhu a dobře svou pozici využívá.